

**Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀՈՎՎԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՅՑԸ ՖՐԱՆՍԻԱ
(ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՈՎ ՀՈԶԱԿՎԵՑ
ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԸ)**

Դեկտեմբերի 9-18-ը Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հովվապետական այցով մեկնեց Ֆրանսիա: Նորին Սրբության այցը նշանավորվեց Ֆրանսիայի հայոց թեմի հռչակմամբ:

Նորին Սրբությունը Փարիզ ժամանեց դեկտեմբերի 9-ին: Օդանավակայանում Հայոց Հայրապետին դիմավորելու էին եկել Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ Ս. Գյուտ արքեպիսկոպոս Նազգաշյանը, Լիոնում հայրապետական պատվիրակի փոխանորդ Ս. Նորվան եպիսկոպոս Զաքարյանը, Ֆրանսիայի հայոց եկեղեցիներում սպասավորող հոգևորականներ, համայնքային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև Ֆրանսիայում Հայաստանի Հանրապետության դեսպան Էդուարդ Նալբանդյանը:

Նույն օրը Նորին Սրբությունը Փարիզում մասնակցեց Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության 100-ամյա տարեդարձին նվիրված հանդիսությանը և իր օրհնությունը բերեց ՀԲԸՄ-ի անդամներին:

**Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ԽՈՍՔԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
100-ԱՄՅԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅԱՆԸ**

*«... Եվ հիմքը դրեց ժայռի վրա. և երբ հեղեղ
բարձրացավ, գետը զարկեց տանը և չկարողա-
ցավ շարժել այն, որովհետև նրա հիմքը ժայռի
վրա էր հաստատված»:*

(Ղուկ. Զ 48)

*Գերաշնորհ Սրբազան Հայրեր ու հոգևոր եղբայրներ Մեր,
Մեծարգո հյուրեր և*

Միբերկի պատվարժան անդամներ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության և զավակներ Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու.

Ավետարանի այս խոսքն է, որ հիշում ենք այս պահին, երբ տեսնում ենք ձեզ Սփյուռքի բոլոր կողմերից, Հայաստանից ու Արցախից համախմբված՝ միասնաբար նշանավորելու համայն մեր ժողովրդի կյանքում պատմական մեծ իրադարձությունը՝ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության 100-ամյա տարեդարձը: Հավատի, հույսի, սիրո և բարեգործության անսասան հիմքերի վրա հաստատվեց ազգաշահ առաքելությունը Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության:

Աշխարհով մեկ սփռված, նաև իր հայրենի հողի վրա կարիքավոր ապրող հայութ-
յանը օգնելու և նեցուկ լինելու համար մեկ դար առաջ ստեղծվեց Բարեգործականը՝
մեր ժողովրդի մեծագնիվ զավակ Պողոս Նուբար Փաշայի կողմից: 20-րդ դարասկզ-
բին, երբ գիտությունն ու տեխնիկան արագ քայլերով առաջանում էին, մեծ ազգասե-
րի ու հայրենասերի ձգտումն էր, որ ամենուր հայությունը առաջադիմող ու ապահով
կյանք ունենա, համաքայլ ընթանա ժամանակին, ունենա ուժն ու գորությունը՝
մարմնավորելու ազգային հույսերն ու իդեալը՝ մնալով հավատարիմ նախնյաց հի-
շատակներին, մայրենի լեզվին և մեր հայրերի սրբազան հավատքին: Այս մեծ ու նվի-
րական տեսիլքը առաջնորդեց ուղին Բարեգործականի:

Հեշտընթաց չեղավ Միության ճանապարհը: Միության հաստատումից կարճ ժա-
մանակ անց մեր ժողովուրդն ապրեց Մեծ եղեռնի ողբերգությունը: Տարագիր հայութ-
յանը տեղավորելու, աջակցելու, ազգային կյանքը կազմակերպելու բազմապատկված
հոգսերը Բարեգործականը հանձն առավ՝ դժվարությունների առջև չընկրկելով և
հավատարիմ իր կոչմանը: Միությունն իր մեծ ներդրումն ունեցավ Երկրորդ համաշ-
խարհային պատերազմից հետո հայրենադարձության կազմակերպման գործում, երբ
տարբեր երկրներից հազարավոր հայորդիք հաստատվեցին Հայաստանում: Ժամա-
նակի առաջադրած հրամայականների պահանջով ավելի ու ավելի ընդարձակվեց
Միության գործունեությունը ու գծվեց բազմարդյուն ու արդար վաստակով հարուստ
նրա ճանապարհը: Պողոս Նուբար Փաշային հաջորդած երախտավորները՝ Գա-
լուստ Կյուլպենկյանը, Ջարեհ Բեյ Նուպարը, Պողոս Քոլոյանը, Արշակ Կարապետյա-
նը, Ալեքս Մանուկյանը շարունակեցին և զորացրեցին Միության առաքելությունը՝
հիմնելով նոր մասնաճյուղեր, կրթական, մշակութային, խնամատար հաստատույթ-
յուններ՝ իրականացնելով բարեգործական ազգանվեր բազմապիսի ծրագրեր: Հայ-
կական Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը դարձավ հայ իրականության ան-
բաժան մասը՝ ներկա մեր ժողովրդի կյանքի բազում ասպարեզներում:

Ուշագրավ է, որ Միության գործունեության մեջ 50 տարիների ծառայության
վաստակ ունի Մանուկյան ընտանիքը: Ազգային հերոս և Միության ցմահ նախագահ
երջանկահիշատակ Ալեքս Մանուկյանը ապրեց ու գործեց Մեր ժողովրդի ապագայի
հանդեպ պատասխանատվությամբ, մեր ժողովրդի միասնականության նախան-
ձախնդրությամբ: Նրա երկարամյա նախագահության շրջանում Միությունը ծաղ-
կումն ապրեց իր գործունեության՝ ի խնդիր հայապահպանության կարևորելով ուս-
յալ սերնդի պատրաստությունը, եկեղեցական կյանքում միության վերականգնումը
և Հայրենիք-Միություն կապերի ամրապնդումը: Երբ երկաթյա վարագույրով անջը-
պետված էր մեր ժողովրդի կյանքը, աջակցությունը Հայաստանին և Մայր Աթոռ
Սուրբ Էջմիածնին մեծ քաջալերություն էր՝ որպես միասնականության արտահայ-
տություն և խրախույս՝ ավելի լավ օրերի հավաստի ու հույսի: Ալեքս Մանուկյանի ո-
գու և գործի շարունակողը եղավ նրա դուստրը՝ մեզ բոլորիս սիրելի տիկին Լուիզը: Տի-
կին Լուիզ Մանուկյան-Միմոնի նախանձախնդրությամբ ու նվիրումով մեր Հայրենիքի
անկախությունից ի վեր Միության ծրագրերը բազմապատկվեցին Հայաստանում և
Արցախում: Միությունը նոր ավանդ բերեց Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի պայծա-
ռությանը՝ նոր բարերարություններով ու համագործակցական ծրագրերով: Այսօր
բարեջան նախագահությամբ տիար Պերճ Սեդրակյանի և ազնիվ հանձնառությամբ

Բարեգործականի նվիրյալ բարերարների՝ Միությունը շարունակում է իր արժանի ծառայությունն ու ներդրումը բերել Հայրենիքի ազատ, վերածնվող կյանքին, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի ու մեր ժողովրդի նոր հույսերին:

Արդարև, հաստատուն են հիմքերը, որ դրված են բարի գործերի ամուր ապաստանի վրա, և 100-ամյա պատմությամբ բարեգործ կանգնած է շենքը՝ բարձրացած հավատավոր հոգով նրա հիմնադրի ու բոլոր հավատարիմ կառուցողների, ովքեր տքնեցին ազգի համար: Աղոթք ու խորին խոնարհում մատուցենք նրանց արդար հիշատակին և փառաբանություն՝ նրանց բազմերախտ ջանքերին: Նրանց հավատի, ազգասիրության ու հայրենասիրության կրողն ու շարունակողներն եք դուք, սիրելիներ, Միության պատվարժան նախագահ, մեծարգո բարերար անդամներ, Միության հաստատություններում ու մասնաճյուղերում նվիրումով ձեր ծառայությունը մատուցող ազնվահոգի զավակներ մեր ժողովրդի: Ձեր ավանդով ու վաստակով Դուք շարունակում եք առաքելությունն ու ճանապարհը և պարծանքով լի պատմությունը Միության:

Հորեյյանական, 100-ամյակի տոնական այս առիթով բերկրաշատ սրտով Մեր բարձր գնահատանքն ու Հայրապետական օրհնությունն ենք բերում Ձեզ՝ Միության մեծարգո նախագահ տիար Սեդրակյան, Կենտրոնական Վարչության անդամներիդ, Միության պատվարժան բարերարներիդ, տարբեր երկրներում Միության մասնաճյուղերի ու հաստատությունների գործունեությունը իրականացնող նվիրյալներիդ: Մեր բարձր գնահատանքն ու Հայրապետական օրհնությունն ենք հղում նաև այսօր հանդիսությունից բացակայող Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության առաքելությանը իրենց ծառայությունը, սերն ու նվիրումը բերած մեր ժողովրդի բոլոր զավակներին և Միության ատենապետուհի մեծագնիվ տիկին Մանուկյան-Միմոնին:

Հորեյյանական այս հանդիսությունը պատմական է դառնալու մեր ժողովրդի կյանքում: Խորհրդանշական է նաև, որ այն տեղի է ունենում Փարիզում, երբ, ի վկայություն մեր երկու երկրների և ժողովուրդների անխախտ բարեկամության, Ֆրանսիայում հռչակված է Հայաստանի Հանրապետության տարին՝ «Հայաստան, իմ բարեկամ» խոստում նշանաբանով:

Մեր սրտի գոհաբանական աղոթքն ենք բարձրացնում երկինք և հայցում, որ Բարձրյալ Տերը միշտ խաղաղության ու բարօրության մեջ պահպանի Ֆրանսիան ու նրա աստվածասեր ժողովրդին: Խաղաղ ու բարօր պահի մեր Հայրենիքը և աշխարհասփյուռ համայն մեր ժողովրդին և առաջնորդի դեպի միացյալ ու հավատաշեն կյանքի լուսավոր հորիզոններ:

Թող Ամենախնամ Աստված Իր շնորհառատ օրհնության ներքո առաջնորդի առաքելությունը Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության, պահպանի ձեզ հավատավոր, քաջառողջ ու շնորհազարդ և արդյունավորի ձեր բոլոր ջանքերը՝ ի սեր մեր ժողովրդի, ձեր բարի գործերը, հույսերը, կյանքն ու ճանապարհը:

Թող շնորհն ու սերը մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի լինեն միշտ ձեզ հետ և բոլորի: Ամեն:

Դեկտեմբերի 10-ին Փարիզի Ս. Հովհաննես Մկրտիչ Մայր եկեղեցում մատուցվեց Հայրապետական Ս. Պատարագ: Հընթացս Սուրբ Պատարագի Տ. Նորվան եպիսկոպոս Զաքարյանն ընթերցեց Հայրապետական Սրբատառ Կոնդակը, որով այսուհետ

Փարիզի Առաջնորդությունը և Ֆրանսիայի հայոց եկեղեցական համայնքները առանձնացվում են Արևմտյան Եվրոպայի Հայրապետական Պատվիրակությունից և հռչակվում որպես Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու Ֆրանսիայի մեկ միասնական հայոց թեմ՝ Փարիզ առաջնորդանիստ կենտրոնով: Ս. Պատարագի ընթացքում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը օրհնության իր խոսքը ուղղեց ֆրանսահայ համայնքին:

**Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՍԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ՔԱՐՈՁԸ ՓԱՐԻԶԻ ՍՈՒՐԲ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԿՐՏԻՉ ՀԱՅՈՑ
ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ
(10 դեկտեմբերի 2006 թ.)**

«Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն»:

*«Եթէ սիրեցուք զմիմեանս՝ Աստուած ի մեզ
բնակէ»:*

(Ա. Հովհ. Դ 12)

Սիրելի բարեպաշտ հայորդիներ, հավատավոր զավակներ Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու:

Փառք և գոհություն ենք մատուցում Երկնավորին, որ վերստին առիթը ընծայեց Մեզ հայրապետական այցելությամբ գտնվելու Ֆրանսիայի հայոց թեմում և բերելու ձեզ Աստվածակերտ Սուրբ Աթոռիս օրհնությունները, սերը Մայր Հայրենիքի ու հայաստանաբնակ մեր ժողովրդի: Փառք և գոհություն Երկնավորին, որ Սրբազան Պատարագի խորհրդով այս Սուրբ Տաճարում մեր միասնական աղոթքն ենք բարձրացնում առ Աստված՝ հանուն մեր ժողովրդի սիրով զորացյալ կյանքի, քանզի ինչպես Քրիստոսի սիրեցյալ առաքյալ Հովհաննեսն է վկայում՝ «Եթէ սիրեցուք զմիմեանս՝ Աստուած ի մեզ բնակէ»:

Առաքյալի պատգամին հավատարիմ՝ առ Աստված սիրով Սուրբ Էջմիածնի օրհնության ներքո մեր նախնիք ապրել են ու արարել, կերտել դարավոր մեր պատմությունը՝ զրո և հիշատակի արժանի գործերով: Այսօր, սիրելիներ, ամենից առավել այդ նույն սիրո պտուղն ենք փնտրում ձեր մեջ, ազգիս զորեղ հավատը առ Աստված ու աստվածպարզ սիրո նվիրումը հանդեպ Հայրենիքը և Մայր Եկեղեցին: Մերն է շաղախը քրիստոնեական մեր էության և համազգային միասնության, սիրով է, որ պիտի շարունակենք Տիրոջ համար մնալ «ազգ սուրբ. ժողովուրդ սեպհական» (Ա Պետր. Բ 9): Սիրով մարմնավորված մեր գործերն են, որ արժանի պիտի լինեն Աստծո օրհնությանը, քանզի «Եթէ սիրեցուք զմիմեանս՝ Աստուած ի մեզ բնակէ»:

Այսօր, հուրախություն ամենքիս, իրականություն է դարձել Մեր նախորդ երջանկահիշատակ Հայրապետների երազն ու իղձը՝ մեկ թեմական միավորի ներքո համախմբումը հավատավոր Մեր զավակների, որով առավել զորացյալ, կուռ և միաս-

նական պիտի լինի մեր Սուրբ Եկեղեցին, և նորովի զարթոնք պիտի ապրի հոգևոր-ազգային կյանքը: Ֆրանսիայի հայոց թեմի հռչակման պատմական առիթով Հայրապետական Մեր օրհնությունն ու շնորհավորանքն ենք բերում ֆրանսահայ հավատավոր բոլոր Մեր զավակներին և Մեր գնահատանքը՝ Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ Գերաշնորհ Տ. Գյուտ արքեպիսկոպոս Նազգաշյանին, հայրապետական պատվիրակի փոխանորդ Գերաշնորհ Տ. Նորվան եպիսկոպոս Զաքարյանին, ուխտապահ հոգևոր դասին և եկեղեցական վարչական պատվարժան անդամներին՝ իրենց ջանքերի և նվիրյալ ծառայության համար: Գիտենք, որ առաջին քայլերը միշտ էլ հեշտ չեն լինում, սակայն սիրո առջև նահանջում են ամենամեծ արգելքներն ու խոչընդոտները, և բազմապատիկ պտուղներ են տալիս մարդկային ջանքերը, քանզի այդ սիրո ուժով նաև Աստված է մեր մեջ բնակվում և գործակից լինում հավատացելոց Իր ամենակալ գործությամբ:

Փառք Տիրոջը, Ֆրանսիայի հայ համայնքը առավել պիտի ծաղկի և զորանա՝ վաշելելով Ֆրանսիայի կառավարության բարյացակամ վերաբերմունքը և շարունակելով այն ավանդները, որոնցով այստեղ՝ Հայրենիքից հեռու դրվեցին ազգային կյանքի հիմքերը: Արդարև, այս օրհնյալ հողի վրա հայությունը ազատորեն կառուցեց իր հայրենական կյանքը, ազատորեն գործեց ու ստեղծագործեց և արժանի ներդրում ունեցավ մեր մշակույթի, գիտության, լուսավորության ու կրթության զարգացման գործում, նաև՝ Ֆրանսիայի առաջընթաց կյանքին: Այսօր ֆրանսահայությունը զգալի նպաստ է բերում Ֆրանսիայի և Հայաստանի Հանրապետությունների փոխհարաբերությունների զարգացմանը ու հավաստակից հայ և ֆրանսիացի ժողովուրդների բարեկամության առավել ամրապնդմանը: Հայաստանի և Ֆրանսիայի մեծ բարեկամության վկայությունն էր Ֆրանսիայի Հանրապետության նախագահ Ժակ Շիրակի այցը Հայաստան և Ֆրանսիայի Հանրապետությունում Հայաստանի Հանրապետության տարվա հռչակումը, որոնք մեծ խանդավառության առիթներ դարձան երկու ժողովուրդների կյանքում:

Միևեկի բարեպաշտ հայորդիներ, այսօր ուրախության զգացումներով են լեցուն մեր սրտերը նաև մեկ այլ բերկրալի առիթով: Այս օրերին Փարիզում տոնախմբում ենք 100-ամյակը Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության, որի առաքելությունը համազգային մեր կյանքում պսակված է սիրով գործված բազմարդյուն ծառայություններով: Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության երախտավորները իրենց գործերով ազգասիրության և հայրենասիրության օրինակ եղան՝ հասնելով մեր ժողովրդի կարիքներին Միյությունի բոլոր կողմերում, աջակցություն բերելով ազգային կյանքի բոլոր ասպարեզներում, նաև՝ մեր Հայրենիքի զորացմանը և մեր Սուրբ Եկեղեցու պայծառությանը: Այսօր Միության նվիրյալները, որոնցից շատերը ներկա են այստեղ, նվիրական այս Սուրբ Պատարագին, ջանադիր նախագահությամբ տիար Պերճ Սեդրակյանի, նույն ազնիվ ոգով ու ծառայասիրությամբ շարունակում են Բարեգործականի առաքելությունը: Հավատարիմ իր կոչմանը և 100-ամյա հարուստ ավանդներին, Միությունը շարունակում է անխոնջ ջանքերը՝ ի սեր ամենուր մեր ժողովրդի բարօրության, մեր Հայրենիքի բարգավաճման ու հզորության,

մեր մշակույթի ու գիտության առաջընթացի և մեր ժողովրդի միացյալ ու պայծառ կյանքի, որի տեսիլքով հաստատվեց Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը, որի տեսիլքով մեր ժողովուրդը ապրեց ու շարունակում է ապրել Ֆրանսիայում, համայն Սփյուռքում ու Հայրենիքում:

Միրելի բարեպաշտ հայորդիներ, Պատարագի սրբազան արարողության այս նվիրական պահին ի խորոց սրտի աղոթում ենք, որ Տերը խաղաղ ու բարօր պահպանի Ֆրանսիան և Հայաստան հայրենի երկիրը մեր և ամուր ու հարասն՝ մեր ժողովուրդների բարեկամությունը: Հայցում ենք, որ Բարին Աստված Իր օրհնության ու շնորհի ներքո հաստատուն ու ծաղկուն պահի Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը, հաստատուն ու ծաղկուն պահի նորահաստատ հայոց թեմը Ֆրանսիայի և պահպանի ազգս հայոց հավատով ու սիրով զորացյալ, միաշունչ ու միախորհուրդ՝ շնորհելով եկեղեցաշահ ու հայրենաշեն նորանոր ձեռքբերումներ:

«Շնորհք, սեր եւ ողորմութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ ձեզ եւ ընդ ամենեւեան. Ամէն»:

Հայրապետական կոնդակով Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ Տ. Գյուտ արքեպիսկոպոս Նազգաշյանը համատեղության կարգով նշանակվել է Ֆրանսիայի հայոց նորակազմ թեմի առաջնորդական տեղապահ: Վեցամյա ժամանակում տեղապահը Վեհափառ Հայրապետի տնօրինությամբ կկազմակերպի Թեմական խորհրդի և թեմակալ առաջնորդի ընտրությունները:

Հայրապետական Ս. Պատարագից հետո տեղի ունեցավ հոգեհանգստյան արարողություն՝ ՀԲԸՄ-ի հանգուցյալ նախագահների և երախտավորների հոգիների խաղաղության համար:

Դեկտեմբերի 11-ին Նորին Սրբությունը հանդիպում ունեցավ նորակազմ թեմի պատգամավորների հետ, որի ընթացքում քննարկվեց թեմի կանոնադրությունը:

Դեկտեմբերի 15-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Վեհափառ Հայրապետը Փարիզից մեկնեց Մարսել՝ Ս. Թարգմանչաց եկեղեցու օծման 75-ամյակի հոբելյանի առիթով:

Հայրապետական այս այցելության առաջին հանգրվանը Համազգայինի Մարսելի դպրոցն էր, որի մուտքին Նորին Սրբությանը դիմավորեցին դպրոցի տեսչության անդամները և ծնողները, իսկ աշակերտները հնչեցրեցին Հայաստանի և Ֆրանսիայի Հանրապետությունների օրհներգները և դպրոցի քայլերգը:

Վեհափառ Հայրապետին այնուհետև բարիգալստյան խոսքով դիմեցին դպրոցի ուսուցչական և տեսչական անձնակազմի անդամներ Գևորգ Գասպարյանը, Լուսին Մալիքյանը և Կլեմաքս Թյութեյանը՝ շեշտելով, որ Նորին Սրբության օրհնաբեր այցելությամբ «առաւել հայկականութիւն կը բուրի այսօր Համազգայինի յարկէն ներս, որ միայն քար ու շէնք չէ. հայկականութիւն կը բերէք ընծայ մեր ամէն մէկ աշակերտին»:

Այնուհետև աշակերտները խմբովին արտասանեցին Վահան Թեքեյանի «Եկեղեցին հայկական» բանաստեղծությունը:

Շրջելով դպրոցի հարկաբաժիններով՝ Նորին Սրբությունը իր գնահատանքը հայտնեց հավաքվածներին, շնորհավորեց դպրոցի ընդարձակ և հարմարավետ նո-

րաբաց շենքի համար, որի շինության սկսման աշխատանքներին Վեհափառ ծանոթացել էր 2001 թ. դեկտեմբերին՝ Ֆրանսիա հայրապետական անդրանիկ այցելության ժամանակ: Ողջունելով դպրոցի անձնակազմին և աշակերտությանը դպրոցի հիմնադրման 25-ամյակի առիթով, Հայոց Հայրապետը հատկապես շեշտեց այն կենսական կարևորությունը, որ ունի հայ դպրոցը մեր ազգային կյանքում և հատկապես Մփյուռքի պայմաններում՝ աշակերտությանը հորդորելով ապրել Մեսրոպաշունչ ոգով և Վարդանանց արիությամբ:

Ի հիշատակ այս հանդիպման Նորին Սրբությունը դպրոցին նվիրեց Սևանի Ս. Առաքելոց վանքը պատկերող մի յուղաներկ կտավ և աշակերտներին բաժանեց Ս. Էջմիածնից բերված խաչեր, իսկ դպրոցի տեսչությունը Հայոց Հայրապետին նվիրեց մի Աստվածաշունչ՝ տպագրված Նյու Յորքում 1870 թ.:

Վեհափառ Հայրապետը Համազգայինի դպրոցից մեկնեց Պրովանս Ալփ-Գոթ դ'Ագյուրի շրջան, ուր հանդիպում ունեցավ այս շրջանի խորհրդի նախագահ Միշել Վոգելի հետ: Վերջինս հիշեց իր այցելությունը Հայաստան, իսկ Հայոց Հայրապետը իր գնահատանքը հայտնեց տեղի իշխանություններին հայ համայնքի հանդեպ ցուցաբերած բարյացակամ վերաբերմունքի համար:

Նորին Սրբությունը ասաց, որ Ֆրանսիայում Հայաստանի տարվա շրջանակում մի խաչքար պետք է նվիրի տեղի դպրոցի խորհրդին և այդ խաչը գետեղվելու է խորհրդի շենքի կենտրոնական մուտքի մոտ՝ մի պատվանդանի վրա:

Ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի երեկոյան կազմակերպվեց համայնքային ընդունելություն, որին մասնակցում էին նաև քույր Եկեղեցիների, հայկական հարավանությունների, ինչպես նաև տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչները:

Հավաքույթի ընթացքում Վեհափառ Հայրապետին բարիգալստյան խոսքով դիմեցին Մարսելի հայոց հոգևոր հովիվ Ս. Զատիկ վրդ. Ավետիքյանը, Ֆրանսիայում ՀՀ դեսպան Էդուարդ Նալբանդյանը և Սրբոց Թարգմանչաց եկեղեցու խորհրդի ատենապետ Ռուպեր Ազիլագյանը:

Ողջույնի խոսք ասացին նաև Բուշ Դյու-Ռիոնի նահանգի նահանգապետի և Մարսելի քաղաքապետի ներկայացուցիչները, ինչպես նաև Պրովանս Ալփ Գոթ դ'Ագյուրի շրջանային խորհրդի նախագահ Միշել Վոգելին:

Հավաքվածներին այնուհետև գնահատանքի և օրհնության իր խոսքն ուղղեց Գաբեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ ասելով, որ ինքը այս անգամ Ֆրանսիա է եկել ՀԲԸՄ-ի 100-ամյակի հանդիսությանը մասնակցելու, Ֆրանսիայի հայոց թեմի հռչակման, ինչպես նաև Մարսելի Սրբոց Թարգմանչաց հայոց եկեղեցու 75-ամյակի առիթով:

Դեկտեմբերի 16-ի առավոտյան Վեհափառ Հայրապետը հաջորդաբար այցելեց Բուշ-Դյու-Ռոն նահանգի նահանգապետ Ժան Նոել Գերինիին, ապա՝ Մարսելի քաղաքապետ Ժան Կլոդ Գոդենին:

Այնուհետև Նորին Սրբությունը այցելեց Ֆրանսահայ երիտասարդական միության (ԺԱՖ) մշակութային կենտրոն, ապա՝ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության տեղի ակումբ:

Ժամը 19-ին Վեհափառ Հայրապետը «Հրաշափառ»-ով մուտք գործեց Սրբոց Թարգմանչաց եկեղեցի, ուր կատարվեց կիրակնամուտի ժամերգություն, որի ավար-

տին ձեռամբ Վեհափառ Հայրապետի Հայոց Եկեղեցու «Ս. Ներսես Շնորհալի» շքանշան շնորհվեց համայնքային կյանքին իրենց նշանակալից ծառայությունը բերած Ադրինե Գաբրիելյանին, Թագուհի Սիուլաչյանին, Պիեռ Ղազարյանին, Ալբեր Խազինեճյանին, Արթաքին Հակոբյանին, Մարի Մինասյանին, Ռոբեր Տեր-Մերկերյանին և Կարպիս Սայապալյանին: Հանձնվեցին նաև շքանշանների շնորհման հայրապետական կոնդակները, որոնք ընթերցեց Ս. Նորվան եպս. Զաքարյանը:

Այնուհետև ընդունելություն տեղի ունեցավ եկեղեցու Ս. Սահակ-Ս. Մեսրոպ մշակութային կենտրոնում:

Դեկտեմբերի 17-ին Վեհափառ Հայրապետը մատուցեց հայրապետական Ս. Պատարագ, որի երգեցողությունը կատարեց Ս. Սահակ-Ս. Մեսրոպ երգչախումբը՝ Խաչիկ Երվազյանի գլխավորությամբ:

Լեփ-լեցուն եկեղեցում Ս. Պատարագին ներկա էին նաև հայ հարանվանությունների և քույր Եկեղեցիների ներկայացուցիչները, ՀՀ դեսպան Է. Նալբանդյանը, նահանգապետ Ժան Նոել Գերինին և տեղական իշխանությունների մի շարք ներկայացուցիչներ:

Հընթացս Ս. Պատարագի Նորվան եպիսկոպոս Զաքարյանը ընթերցեց Ֆրանսիայի հայոց թեմի հաստատման հայրապետական Սրբատառ Կոնդակը, այնուհետև Նորին Սրբությունը հայրապետական իր օրհնությունն ու պատգամը ուղղեց մարսելահայ համայնքին:

**Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ՔԱՐՈԶԸ ՄԱՐՍԵԼԻ ՀԱՅՈՑ ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ**

(17 դեկտեմբերի 2006 թ.)

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն»:

«Ամենայն ծառ բարի՝ պտո՛ւղ բարի առնէ»:
(Մատթ. Է 17)

Սիրելի հավատավոր զավակներ Մեր,

Գոհություն և փառք ենք մատուցում Բարձրալին, որ Սրբոց Թարգմանչաց եկեղեցու նվիրական այս հարկի ներքո ձեզ հետ ենք վերստին: Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից ու մեր Հայրենիքի սրբավայրերից օրհնություն ենք բերել ձեզ, ողջունները՝ հայաստանաբնակ մեր ժողովրդի:

Այսօր հոգևոր ուրախություն ենք ապրում ամենքս: Մեր միասնական աղոթքով ու աստվածաշնորհությամբ վկայում ենք կենդանի գործությունը Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու, որ դարեր շարունակ հովվում է մեր ժողովրդին բարերար և հոգեխնամ առաքելությամբ:

Սուրբ Հոգու գործությամբ Հայոց առաջին Հայրապետ Սուրբ Գիրգոր Լուսավորիչը Հայաստանյայց աշխարհի և հայրը քրիստոնեական մեր հավատքի, բարեպաշտոն

կազմակերպեց ու զարդարեց Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցին՝ հաստատուն ու շեն դարձնելով Ամենայն Հայոց Հայրապետությունն ի Սուրբ Էջմիածին, որտեղից ճառագող աստվածատես լույսի ներքո բարեպաշտ ազգս հայոց աճեց իր առաքինի գործերով՝ որպես Քրիստոսի հոգեղեն Եկեղեցի:

«Ամենայն ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ», - ասում է Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս: Աստվածատուր շնորհներից բխյալ այդ բարի պտուղներից է քրիստոնեական մեր մշակույթը, որի փառավոր անդաստանում բազում գանձուց մեջ անգին գոհար է հայոց գիրն ու դպրությունը՝ սկիզբ առած երանելի Թարգմանիչ Վարդապետների տքնությամբ ու աղոթալի ջանքերով: Միրելիներ, Մարսելի հոյակերտ այս եկեղեցին կրում է անունը մեր Սուրբ Թարգմանիչների: Նրանց անմահ գործը թարգմանությունն է Սուրբ Աստվածաշնչի, որ մեզ համար եղավ աղբյուր կենաց՝ ոռոգելով մեր Եկեղեցին, հավատքով կենսունակ և միաբան պահելով համայն հավատացյալ ժողովուրդս հայոց: Անբաժանելի է հայ ժողովուրդը մեր Սուրբ Եկեղեցուց, իր ստեղծած հոգևոր ու մշակութային արժեքներից, որոնք շարունակում են հավելվել երկնահաճո նորանոր արարումներով՝ վկայելով հայոց ազգիս քրիստոսասիրությունն ու աստվածապաշտությունը ըստ Տերունական խոսքի. «Ի պտղոյ նոցա ծանիջիք զնոսա» (Մատթ. է 16):

Միրելի գավակներ Մեր, անհուն ուրախություն է ամենքիս համար այս տարի տոնախմբումը Մարսելի Սրբոց Թարգմանչաց եկեղեցու 75-ամյակի: Այս առիթով կրկնակի է մեր բերկրանքը. այս հոբելյանի հետ մեկտեղ նաև արժեվորում ենք հաստատումն ու ծնունդը Ֆրանսիո հայոց թեմի, որի կառույցից ներս Սրբոց Թարգմանչաց եկեղեցին դեռ բազում ամյակների տոնակատարություններ պիտի տեսնի Տիրախնամ թեմի գալիք նոր սերունդների հետ: Եկեղեցու շուրջ համախմբված՝ դուք նույն նվիրումով պիտի շարունակեք բարեգարդումը ձեր ազգային-եկեղեցական կյանքի և առավել արդյունավորեք հանուն Մայր Եկեղեցու պայծառության, Հայրենիքի գորացման և համայն հայության բարօրության ձեր ջանքերը, որ հանապազ «պտուղ բարի առնէ»: Արդարև, հավատացյալ մեր ողջ ժողովրդի որդիական սիրով, հավատարմությամբ ու նվիրումով է շեն ու ծաղկուն Եկեղեցին մեր Սուրբ, մեր Սրբություն Սրբոց Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը:

Այսօր գոհություն ենք մատուցում Բարերար Աստծուն, որ Ֆրանսիայի Հանրապետությունում հայ համայնքը բարգավաճում է և զորանում՝ իր բարի նպաստն ու ներդրումը բերելով օրինյալ այս երկրի պայծառությանն ու առաջընթացին և Հայաստանի ու Ֆրանսիայի ու մեր երկու ժողովուրդների բարեկամության առավել սերտացմանը, առկա փոխհարաբերությունների նորոգ արդյունավորմանը:

Ի խորոց սրտի մեր աղոթքն է, որ Երկնային Տերը խաղաղության Իր շնորհի ներքո շեն ու բարգավաճ պահի Ֆրանսիան և օրհնի բոլոր ջանքերը՝ ի խնդիր մեր երկրների ու ժողովուրդների բարեկամության անսասանության: Այլև հայցում ենք, որ Ամենակալը պայծառ պահի Եկեղեցիս Հայաստանյայց, բարեգարդյալ՝ 75-ամյակը բոլորած և հավատավոր մեր գավակներին դեռ բազում դարեր կենարար հոգևոր սնունդ բաշխելու և իր հարկից ներս մխիթարություն պարգևելու համար հաստատուն

կանգնած Սրբոց Թարգմանչաց եկեղեցին:

Թող Տիրոջ Ամենախնամ Սուրբ Աջի հովանու ներքո բարօր ու խաղաղ հարատևի ազգս հայոց ի Հայաստան և ի Սփյուռն աշխարհի:

«Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ Ձեզ և ընդ ամենեսեանդ. Ամեն»:

Սրբազան արարողությունից հետո տեղի ունեցավ Ս. Թարգմանչաց եկեղեցուն կից գործող Ս. Սահակ-Ս. Մեսրոպ մշակույթի կենտրոնի նոր մասնաշենքի հիմնարկեքի արարողությունը:

**Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ԽՈՍՔԸ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ
ԸՆԴԱՐՁԱԿՄԱՆ ՀԻՄՆԱՔԱՐԻ ՕՐՀՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԻԹՈՎ**

(Մարսել, 17 դեկտեմբերի 2006 թ.)

Միրելի Սրբազան,

Միրելի Հոգեշնորհ և Արժանապատիվ Հայրեր,

Միրելի բարեպաշտ ժողովուրդ.

Այսօր մենք առանձնակի ուրախությամբ ենք հավաքվել: Բոլորիս հոգուն նվիրական է այս պահը, երբ կատարեցինք օրհնությունը հիմնաքարի, որը դրվում է՝ վկայելով Սուրբ Սահակ-Մեսրոպ մշակութային կենտրոնի ընդարձակման սկիզբը:

Սկիզբ լինելով՝ այս բարի գործը իրականում շարունակությունն է այն մեծ եկեղեցանվիրումի ու ազգասիրության, որը մարմնավորվել է շուրջ երեսուն տարի առաջ, երբ Տ.Հակոբ եպիսկոպոս Վարդանյանի ու եկեղեցական Վարչական Խորհրդի նախանձախնդրությամբ և Մայր Աթոռի բարերար Արծրուն Ջրբաշյանի նվիրատվությամբ կառուցվեց կենտրոնը:

Սրբոց Թարգմանչաց Մայր եկեղեցուն կից հարազատ է ներկայությունը մշակութային կենտրոնի, որը կոչված եղավ և ծառայեց մեր ազգային մշակույթի պահպանմանն ու զորացմանը, ինչպես նաև՝ ներկայացմանը Մարսելի ու նրա շրջակայից մշակութասեր հանրությանը: Այստեղ հայ մանուկները վարժարան հաճախեցին, կազմակերպված դասախոսություններով, թատերական ներկայացումներով, ցուցահանդեսներով, հանդիպումներով ու համայնքային միջոցառումներով մեր ժողովրդի գավակների հոգիներին խոսեց հայոց պատմությունը, գրականությունը, երաժշտությունն ու գեղարվեստը: Այստեղ ապրեց Սահակ և Մեսրոպ մեր մեծ Ուսուցչապետերի և նրանց շնորհագարդ աշակերտների՝ Թարգմանիչների՝ Ոսկեդար կերտող ոգին հոգեղեն: Այդ ոգով ձեր հայրերը ապրեցին, և դուք պիտի շարունակեք ապրել, քանզի ձեռնամուխ եք ընդարձակելու և առավել բարեզարդելու մշակութային կենտրոնը: Այս հարկի ներքո ձեր գավակները իրենց եկեղեցական ու ազգային կյանքը պիտի կազմակերպեն առ Աստված հավատով, անբաժան Սրբոց Թարգմանչաց արարող ոգուց, Հայրենիքի սիրուց ու մեր մշակութային ժառանգությունից, լուսավո-

րության և կյանքի առաջընթացի ձգտումից:

Այս հավատով, սիրելիներ, մենք բոլորս ներկա ենք հիմնաքարի օրհնության արարողությանը: Խորհրդանշական է, որ երեկ այս հանդիսարահում Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու բարձր պարզև շնորհեցինք անձանց, ում դուք ճանաչում էք իրենց նվիրումով, իրենց հավատավոր, ազնիվ ու բարի գործերով, եկեղեցական և ազգային մեր կյանքին, նաև մեր Հայրենիքին իրենց ծառայություններով:

Մեր գնահատանքն ու Հայրապետական օրհնությունն ենք բերում Ձեզ, սիրելի Սրբազան, ձեզ՝ Մարսելի հովվության ուխտապահ հոգևոր դասիդ, բարերար ու բարեգործ հայորդիներիդ, մեր մշակույթի նվիրյալներիդ, ձեզ բոլորիդ՝ սիրեցյալ բարեպաշտ զավակներ մեր Սուրբ Եկեղեցու:

Հայցելով բարեխոսությունը Սրբոց Թարգմանչաց՝ աղոթում ենք, որ Բարձրյալն Աստված Իր շնորհառատ օրհնության ներքո պահպանի ձեզ և պարզև քաջառողջ կյանքի երկար օրեր ու նորանոր հաջողություններ ձեր աստվածահաճո բարի գործերին ու ծրագրերին:

Թող լույսը ձեր հավատի ճշմարտության այնպես լուսավորի, որ մարդիկ տեսնեն ու փառք տան Աստծուն, որ երկնքում է:

Հավարտ Ս. Պատարագի Վեհափառ Հայրապետը հոգեհանգստյան կարգ կատարեց Նահատակաց հուշարձանի առջև:

Նորին Սրբությունը հոգվոց ասաց նաև Գրիգորիս եպս. Պալաքյանի և Վահան Խորասանճյանի հուշարձանների առջև՝ այնուհետև կատարեց Ս. Սահակ – Ս. Մեսրոպ մշակութային կենտրոնի ընդարձակման հիմնարկեքի արարողությունը:

Նույն օրը, երեկոյան, Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մարսելից մեկնեց Փարիզ և հաջորդ օրը, դեկտեմբերի 18-ին, վերադարձավ Հայաստան՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին: